

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СХВАЛЕНО

Протокол
Вченої ради ХНТУ
від «___» _____ 20__р. №

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор ХНТУ
_____ Олена ЧЕПЕЛЮК
від «___» _____ 20__р.

П О Л О Ж Е Н Н Я
ПРО ІНСТИТУЦІЙНИЙ РЕПОЗИТАРІЙ
ХЕРСОНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Хмельницький 2023 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про інституційний репозитарій Херсонського національного технічного університету (далі – Репозитарій) визначає основні поняття, склад, призначення, завдання, принципи наповнення та функціонування електронного інституційного репозитарію Херсонського національного технічного університету (далі – ХНТУ), а також регламентує основні засади його організації та управління.

1.2. Електронний Інституційний Репозитарій Херсонського національного технічного університету (Electronic Institutional Repository of the Kherson National Technical University) (далі – EIR KNTU) – це електронний архів, що накопичує, систематизує, зберігає документи наукового, освітнього та методичного призначення, створені працівниками будь-якого структурного підрозділу ХНТУ, аспірантами або студентами університету, та забезпечує довготривалий безкоштовний відкритий доступ до цих документів через мережу Інтернет.

EIR KNTU є частиною загальної електронної колекції бібліотеки ХНТУ. Адреса Репозитарію в Інтернеті: eir.kntu.net.ua

1.3. Основні терміни:

Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір і якій належать майнові права інтелектуальної власності на нього відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України «Про авторське право та суміжні права», іншого закону чи договору.

Архівування – розміщення творів у Репозитарій депозитором.

Відкритий доступ (ВД) – вільний та безоплатний постійний доступ будь-якого користувача до матеріалів, представлених в Репозитарії університету.

Виняткове (виключне) право – це майнове право. Виняткове право може належати одному або декільком фізичним чи юридичним особам (правовласникам).

Депозитор – особа, яка має право на розміщення творів у Репозитарії відповідно до повноважень та здійснює архівування матеріалів (автор, депозитор-бібліотекар, депозитор редакції журналу тощо).

Договір приєднання – договір, умови якого встановлені Університетом, і який може бути укладений лише шляхом приєднання автора до договору в цілому. Автор не може запропонувати свої умови договору (п.1 ст.634 Цивільного кодексу України).

Інституційний репозитарій відкритого доступу – мережевий сервіс зі зберігання, систематизації та поширення творів у цифровому вигляді, що надається установою її працівникам та іншим зацікавленим особам.

Інтелектуальні права на твір – виняткове право і особисті немайнові права автора.

Особисті немайнові права автора – право авторства, право на ім'я, право на недоторканність твору, право на обнародування твору. Правовласник може на свій розсуд вирішувати або забороняти іншим особам використання результату інтелектуальної діяльності.

Постпринт – документ, що пройшов редакторську правку, процедуру реферування і офіційно опублікований.

Препринт – підготовлений до публікації матеріал.

Репозитарій – це електронний архів, що накопичує, систематизує, зберігає та забезпечує довготривалий відкритий доступ до творів шляхом їх архівування та самоархівування.

Самоархівування – самостійне розміщення у Репозитарій власного твору автором.

Кваліфікаційна випускна робота здобувача вищої освіти – самостійна робота, яка готується з метою публічного захисту для здобуття ступеня вищої освіти бакалавра чи магістра.

Твір – створений автором у результаті творчої діяльності за особистою ініціативою, на замовлення чи в порядку виконання службових обов'язків: літературно-письмовий твір – книга, брошура, стаття, конспект лекцій, аналітичний огляд, звіт, презентація тощо; ілюстрація, карта, план, ескіз і пластичний твір, що стосується географії, топографії, архітектури або науки; аудіовізуальний твір; твір образотворчого мистецтва; фотографічний твір; інші твори, представлені в електронній (в тому числі цифровій) формі, яку може зчитувати комп'ютер (ст. 433 Цивільного кодексу України, ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

1.4. Діяльність Репозитарію регулюється наступними документами та законодавчими актами:

- Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу»
- Закон України «Про авторське право і суміжні права»
- Закон України «Про Національну програму інформатизації»
- Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг»
- Закон України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах»
- Закон України «Про інформацію»
- Закон України «Про науково-технічну інформацію»
- Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»
- Закон України «Про вищу освіту»

- Закон України «Про інноваційну діяльність»
- ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання», запровадженим у дію в Україні з 01.07.2007.
- ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, IDT).
- Положення про Національний репозитарій академічних текстів;
- Положення про бібліотеку ХНТУ;
- Положення про інституційний репозитарій ХНТУ;

1.5. До цього Положення можуть вноситися відповідні зміни у мотивованих випадках за наказом ректора університету або за рішенням Вченої ради.

2. ПРИЗНАЧЕННЯ, ЗАВДАННЯ ТА ФУНКЦІЇ

2.1. Основне призначення EIR KNTU – накопичення, систематизація та зберігання в електронному вигляді інтелектуальних продуктів університетської спільноти, надання відкритого доступу до них засобами Інтернет-технологій, поширення цих матеріалів у середовищі світового науково-освітнього товариства.

2.2. Мета та завдання EIR KNTU:

- забезпечення місця і способу централізованого і довготривалого зберігання в електронному вигляді повних текстів творів;
- сприяння зростання популярності університету та цитованості наукових публікацій співробітників ХНТУ шляхом забезпечення вільного доступу до них за допомогою Інтернету;
- створення надійної і доступної системи обліку публікацій наукових робіт публікацій наукових робіт факультетів та окремих співробітників ХНТУ.

2.3. Репозитарій EIR KNTU орієнтований на науковців, викладачів, аспірантів та студентів та виконує наступні функції:

- навчальну, що спрямована на сприяння навчальному процесу;
- наукову, що спрямована на сприяння науково-дослідницькому процесу;
- довідково-інформаційну, що спрямована на задоволення інформаційних запитів з різних галузей знань;
- поповнення бібліотечного фонду оригінальними електронними документами та електронними копіями друкованих видань та їх збереження.

3. УПРАВЛІННЯ РЕПОЗИТАРІЄМ

3.1. Загальне управління EIR KNTU здійснює Координаційна рада з роботи над інституційним Репозитарієм ХНТУ (далі – Координаційна рада), до якої входять ректор, перший проректор, проректор з наукової роботи, начальник відділу інформаційних технологій, начальник навчально-методичного відділу, начальник навчального відділу, завідувач відділу навчально-наукової роботи і міжнародної діяльності, директор бібліотеки, завідувач відділу бібліотеки – системний адміністратор.

3.2. Координатором і основним виконавцем процесу створення та внесення інформації до Репозитарію виступає бібліотека ХНТУ.

3.3. Технічну та програмну підтримку забезпечує відділ інформаційних технологій ХНТУ.

3.4. Відповідальність за обробку, правильність введення та збереження від видалення електронних документів Репозитарію несе бібліотека та особа, яка призначена відповідальною за обробку електронних документів.

3.5. Відповідальність за технічний захист та збереження інформації наданої для розміщення у Репозитарій несе відділ ІТ.

3.6. Усі суперечливі питання щодо включення або вилучення творів із Репозитарію, визначення осіб, які можуть розміщувати свої документи, перелік документів і порядок їх розміщення вирішує Координаційна рада.

3.7. За потребою до роботи з Репозитарієм долучаються працівники будь-якого відділу ХНТУ.

4. СКЛАД РЕПОЗИТАРІЮ

4.1. EIR KNTU є універсальним за змістом науковим зібранням. Структура Репозитарію складається із спільнот (фондів) факультетів та науково-дослідницьких університетських підрозділів у кореновому каталозі. Кожна спільнота може мати колекції: «Монографії», «Навчальні видання», «Матеріали конференцій» та інші. Особлива спільнота, що включена до коренового каталогу – «Alma Mater» – зібрання з історії університету (сучасні твори, електронні копії рідкісних видань з фондів бібліотеки, музею університету, що стосуються історії університету, копії рукописів видатних учених університету та інше). Якщо необхідно, за рішенням Координаційної ради можуть створюватись інші спільноти та колекції.

4.2. Тематичний склад колекцій Репозитарію визначається факультетами відповідно до наукового та навчального процесів університету. До репозитарію можуть бути залучені:

- статті, монографії, підручники, методичні матеріали, тематичні збірки, матеріали конференцій (препринти або постпринти);
- наукові публікації працівників ХНТУ, здійснені в інших видавництвах, за умови відсутності заборони на їх розміщення в репозитарії з боку видавництв;
- кваліфікаційні роботи студентів;
- дисертації, які захищені працівниками ХНТУ;
- автореферати дисертацій, які захищені працівниками ХНТУ;
- інші матеріали наукового, освітнього або методичного призначення за бажанням автора.

4.3. За видами електронних ресурсів Репозитарій обмежень не має. Це можуть бути будь-які електронні текстові, числові, звукові або картографічні дані, електронні зображення (відео, презентації) або інтерактивні мультимедіа.

4.4. Хронологічні рамки для Репозитарію не встановлюються.

4.5. За рівнем доступності документи в Репозитарії можуть бути у відкритому або авторизованому доступі (за бажанням автора).

5. ПРИНЦИПИ СТВОРЕННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ EIR KNTU

5.1. EIR KNTU є веб-орієнтована, кумулятивна та постійна база даних (цифрових копій документів), що визначена однією організацією – Херсонським національним технічним університетом.

5.2. EIR KNTU створюється за допомогою програмного забезпечення відкритого доступу DSpace, розробки Массачусетського технологічного інституту, що підтримує протокол обміну метаданими OAI-PMH (Open Archives Initiative – Protocol for Metadata Harvesting), дозволяючи тим самим інтегрувати електронний репозитарій у міжнародні реєстри ROAR, OpenDOAR та інші.

5.3. EIR KNTU поповнюється документами шляхом самоархівування твору автором або шляхом надання документу до бібліотеки для архівування.

5.4. Депозитором може бути як автор, так і уповноважений працівник бібліотеки. Для отримання можливості самоархівування автори повинні зареєструватись та отримати відповідні права. Надання автору права Депозитора здійснює адміністратор Репозитарію.

5.5. Для розміщення творів депозитором-бібліотекарем автору необхідно укласти авторський договір та додаток до нього про передачу права на використання творів.

5.6. Студентам-випускникам для розміщення кваліфікаційних робіт необхідно укласти тільки авторський договір, який підписується власноруч у

паперовому вигляді або в електронному вигляді з накладанням кваліфікованого електронного підпису або ДІЯ-підпису. До договору автор надає відповідальній особі на кафедрі електронну версію твору в рекомендованому форматі (титульний лист, завдання, зміст, вступ, набір ключових слів та анотацію двома мовами: українською та англійською, в форматі pdf).

5.7. Автори-викладачі укладають авторський договір, який підписується власноруч або в електронному вигляді з накладанням кваліфікованого електронного підпису. До договору автор надає електронну версію свого твору в форматі pdf. ПІБ, назва публікації, ключові слова та анотація надаються двома мовами - українською і англійською. На наступну свою роботу автор подає тільки додаток з підписом і відправляє відповідальній особі на кафедрі. Співавтори твору також повинні укласти авторський договір з університетом.

5.8. Відповідальні особизначаються завідуючим кафедрою. В їх обов'язки входить: збір авторських договорів та за необхідністю додатків до них; збір файлів з творами ; створення супроводжувальних таблиць; підготовка списків студентів та їх кваліфікаційних робіт й передача цих документів на електронну адресу адміністратора Репозитарію.

5.9. Репозитарієм підтримуються всі файлові формати, в яких створені ресурси. Для кожного з видів файлів рекомендуються для використання певні формати:

Вид матеріалу	Назва формату	Розширення
Текст	Adobe PDF, Microsoft Word	pdf
Презентація	Microsoft PowerPoint	ppt
Таблиці	Microsoft Excel	xls
Зображення	JPEG, GIF	jpg, gif
Аудіо	WAV, MP3	wav, mp3
Відео	MPEG	mpeg, mpg, mpe

5.10. Твори (статті, наукові роботи, підручники тощо) аспірантів і студентів університету розміщуються за наявності рекомендації наукового керівника, який повинен зареєструватися у Репозитарії і підтвердити свою рекомендацію.

5.11. За проханням автора твір може бути вилученим з відкритого доступу уповноваженим співробітником бібліотеки або заміненім прихованою формою повного тексту.

6. АВТОРСЬКИЙ ДОГОВІР

6.1. Розміщення творів у відкритий доступ EIR KNTU регулюється авторським правом. Особисті немайнові права автора не відчужуються і зберігаються за ним незалежно від способу публікації. Виняткове право на твір автор реалізує, добровільно ухвалюючи рішення про представлення своєї публікації в Інтернет і підтверджуючи це у Авторському договорі в паперовому вигляді.

6.2. Твір не може бути розміщений у EIR KNTU, якщо він порушує права людини на таємницю її особистого та сімейного життя, завдає шкоду громадському порядку, здоров'ю та моральному стану особистості, містить інформацію, що охороняється державою.

6.3. Підписуючи Авторський договір автор передає ХНТУ на безоплатній основі невиключні права на використання твору:

- на внесення твору у базу даних EIR KNTU;
- на відтворення твору чи його частин у електронній формі, не змінюючи її змісту;
- на виготовлення електронних копій твору для постійного архівного зберігання;
- на використання твору без одержання прибутку та на виготовлення його копій для некомерційного розповсюдження;
- на надання електронних копій твору для відкритого доступу в мережі Інтернет.

6.5. У Авторському договорі автор підтверджує, що розміщення його твору у EIR KNTU не порушує прав третіх осіб (інших авторів або видавництв).

6.6. Якщо твір створено у співавторстві, кожний з авторів приймає умови Авторського договору при розміщенні такого твору у EIR KNTU.

6.7. Авторським договором автор підтверджує, що на момент розміщення твору у EIR KNTU виняткові майнові права на твір належать лише йому, що вони ні повністю, ні частково нікому не передані (не відчужені), що майнові права на твір ні повністю, ні частково не є предметом застави, судового спору або претензій з боку третіх осіб.

6.8. Автор **несе всі види відповідальності** перед третіми особами, що заявили свої права на твір, відшкодовує ХНТУ всі витрати, спричинені позовами третіх осіб про порушення авторських та інших прав на твір.

6.9. Автор зберігає за собою право використовувати самостійно чи передавати аналогічні права на використання твору третім особам.

6.10. Авторський договір може бути розірваний на вимогу автора, якщо він позбавляється майнових прав на твір, які мав на момент розміщення твору у Репозитарії, а також якщо договір містить інші умови, обтяжливі для автора. В

такому випадку автор самостійно або за допомогою адміністратора вилучає роботу з Репозитарію.

ПРОЄКТ ВНОСИТЬ:

Директор бібліотеки

_____ Світлана ІВАНОВА

ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор

_____ Марія АРТЕМЕНКО

Провідний юрисконсульт

_____ Тетяна ДРАГОМЕРЕЦЬКА